

Δράσεις Δικτύου Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ.) 2017
Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του
Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
Επίσκεψη – Ομιλίες
«Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΗΣΙΩΝ»
Παρασκευή 15 Δεκεμβρίου 2017
Αίθουσα Τελετών Χαροκοπείου Πανεπιστημίου

Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ελληνικών Νησιών

Ροΐδω Μητούλα

Καθηγήτρια Τοπικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης – Αστικής Ανασυγκρότησης
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

**Απόσταση από τα κέντρα
της χώρας**

**Περιορισμένη προσβασιμότητα
λόγω της θάλασσας**

- ελλιπείς υποδομές
- ανύπαρκτη ανάπτυξη βιομηχανίας
- περιορισμούς οικονομικής φύσεως (λόγω μεγέθους)
- έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού
- δημογραφική γήρανση
- κ.ά.

ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΕΜΦΑΝΙΖΟΥΝ :

➔ **Σημαντικές Αποκλείσεις από το μ.ο. ανάπτυξης**

➔ **Κοινωνικο Οικονομικά και Περιβαλλοντικά κλειστά και απομονωμένα**

με αποτέλεσμα

να δυσχεραίνουν οι προσπάθειες για τη βιώσιμη ανάπτυξή τους σε όλους τους τομείς

να δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τις πιέσεις για άναρχη τουριστική ανάπτυξη

Ο ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- 18,8% της Συνολικής Έκτασης της χώρας**
- 14,5% του Συνολικού Πληθυσμού**
- 4 Νησιωτικές Περιφερειακές Ενότητες**
- Ύπαρξη Νησιών σε Ηπειρωτικές Περιφέρειες**

Ο ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Ε.Ε. αντιμετωπίζει τα προβλήματα των νησιών, δεδομένου ότι τα εντάσσει στις απομακρυσμένες και μειονεκτούσες περιοχές

2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Βιώσιμης Ανάπτυξης Νησιωτικών Περιφερειακών Ενοτήτων

1.

Βόρειο Αιγαίο

2,9% έκτασης της χώρας

Νομός Λέσβου

Νομός Χίου

Νομός Σάμου

Είναι Βιώσιμο ?

2.

Νότιο Αιγαίο

4% της έκτασης της χώρας

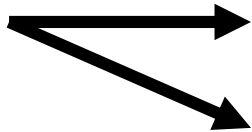
Νομός Κυκλάδων

Νομός Δωδεκανήσου

Είναι Βιώσιμο ?

Για την εφαρμογή οποιουδήποτε Στρατηγικού Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης των Νησιών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- τα ευαίσθητα οικοσυστήματα των μικρών νησιών

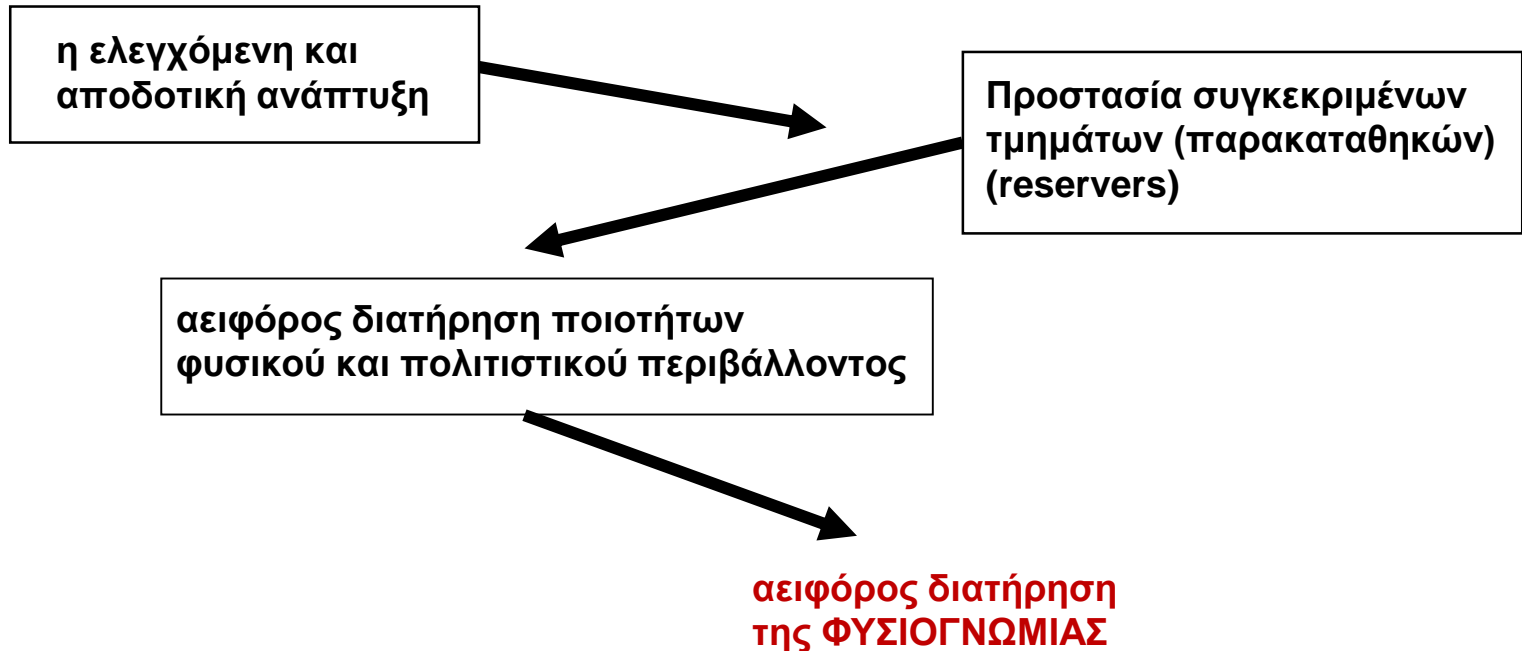
- οι δυνατότητές τους **φυσικές και**
πολιτιστικές ποιότητες

ΦΕΡΟΥΣΑ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

- Συνεχής εκτίμηση της Φέρουσας Ικανότητας**
 - ολόκληρου του νησιού
 - τμημάτων αυτού (οικισμών, ακτών κ.ά.)
- Σεβασμός στην κλίμακα (ηπιότητα παρέμβασης)**
- Συνεχής υπολογισμός των φυσικών πόρων, της διαθεσιμότητας των εξοπλισμών και κελυφών κ.ά.**
- Εκτίμηση της Φέρουσας Ικανότητας σε ψυχολογικό και ιδεολογικό επίπεδο**

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ

Με τη συναίνεση των κατοίκων θα πρέπει να αποφασιστεί:

ΠΡΟΒΛΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η ύπαρξη ηφαιστειών στην περιοχή σημαίνει ότι

**οι ακτές των αιγαιοπελαγίτικων νησιών
είναι εκτεθειμένες σε παλιρροϊκά κύματα**

Τον 18 αιώνα ο Κούλουμπος δημιούργησε τσουνάμι ύψους 27 μ.

Το 1956 ο σεισμός της Σαντορίνης δημιούργησε παλιρροϊκό κύμα ύψους 3 μ.

**Προτείνεται οριοθέτηση της γραμμής
δόμησης στην υψομετρική καμπύλη των 16μ.**

με αυτό:

- Υπάρχει προστασία από σεισμικά φαινόμενα
- Προστατεύεται η εναπομένουσα γεωργική γη

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΓΗΣ

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη προϋποθέτει την προστασία της Αγροτικής Γης για λόγους:

- >>> Βιωσιμότητας του περιβάλλοντος και του τοπίου
- >>> Εξασφάλισης γεωργικών προϊόντων
- >>> Προστασίας του Πρωτογενούς Τομέα Παραγωγής
- >>> Προστασίας της φυσιογνωμίας του τόπου. Δηλαδή προστασία και ανάδειξη τοπικών προϊόντων (γευστικά, οσμητικά κ.ά), τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην ανάδειξη και διαφήμιση του νησιού.

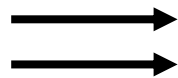
Η ΚΛΙΜΑΚΑ

Είναι συνυφασμένη

- με τη φυσιογνωμία του τόπου
- με τη φέρουσα ικανότητά του σε όλα τα επίπεδα

επίσης

σήμερα πολυδιαφημίζεται ως ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα των νησιών

**απαγόρευση δημιουργίας
μεγάλων Τουριστικών Μονάδων**

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

- **Ανάδειξη και αξιοποίηση της Αρχιτεκτονική Κληρονομιάς και του μνημειακού πλούτου των νησιών (ναοί, μύλοι, παλαιές οικίες)**
- **Κήρυξη «Ιστορικών Τόπων» των παλαιών οικισμών στις χώρες βάσει παλαιότερων αεροφωτογραφιών**

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Προτείνεται:

αποκατάσταση αγροτικών συνόλων και κτισμάτων, η οποία θα ενισχύσει τους εκμεταλλεύσιμους πολιτιστικούς πόρους, τον αγροτουρισμό, τον οικοτουρισμό κ.ά.

προστασία και αποκατάσταση των ξερολιθιών με οργανωμένο πρόγραμμα αποκατάστασης, επιδότηση και κίνητρα για ιδιωτική πρωτοβουλία

κατασκευή εκτός σχεδίου μόνο με λιθοδομή για να προστατευτεί η αξία της εικόνας των παραδοσιακών οικισμών

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Προτείνεται:

- **Ορισμός μιας ή δύο το πολύ θέσεις** – ανάλογα με την κλίμακα του νησιού - για την εγκατάσταση είτε αιολικών είτε ηλιακών εγκαταστάσεων παραγωγής Ανανεώσιμης Ενέργειας
- Για περαιτέρω παραγωγή, επιλογή βραχονησίδων, έρημων νησιών ή θάλασσα

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

οικονομική
ενίσχυση

προστασία των
εύφορων γεω-
ργικών γαίων

ανάπτυξη παραγω-
γής προϊόντων
πρώτης ανάγκης
(οπωροκηπευτικά,
λαχανικά, φρούτα κ.ά.)

ανάπτυξη βιοτεχνιών
μεταποίησης αγροτι-
κών και κτηνοτροφι-
κών προϊόντων

απαγόρευση της
βιομηχανικής
αλιείας

σύσταση ενός
διαχειριστικού φορέα
για έλεγχο στη
θαλάσσια περιοχή

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Κατάργηση της μονοκαλλιέργειας του τουρισμού (όπου υπάρχει) για λόγους οικονομικής ασφάλειας, προστασίας του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος

Ισορροπία στην ανάπτυξη των τριών τομέων παραγωγής

Αποτροπή από τον τουρισμό μεγάλης κλίμακας (στα μικρά νησιά) κρουαζιερόπλοιων για λόγους προβλημάτων σχετικά με τον ελλιμενισμό των χρονοκατανομών της επίσκεψης κ.ά.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εξασφάλιση συγκοινωνίας:

- είτε από καθαρά Δημοτικές Επιχειρήσεις
- είτε εντασσόμενη σε Προγράμματα ΣΔΙΤ

ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ

Προτείνεται:

- ➔ η ρύθμιση της εκτός σχεδίου δόμησης
- ➔ η ρύθμιση των χρήσεων γης

οι εντός σχεδίου περιοχές αποτελούν αντικείμενο
Πολεοδομικών Μελετών

και

- ➔ ο ιστορικός πυρήνας θα πρέπει να κηρυχθεί
«Ιστορικός Τόπος»

Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να επιτευχθούν με γνώμονα πάντοτε την αειφορία των τόπων και την ταυτόχρονη εξασφάλιση της ποιότητας των τοπίων τους (εικαστικό, ακουστικό, οσμητικό τοπίο κλπ.)

Προώθηση Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού

**Δημιουργία Τεχνικών και Κοινωνικών Υποδομών
(συγκοινωνίες, κοινωφελείς υπηρεσίες κ.ά.)**

Προστασία του περιβάλλοντος

(φυσικού, χλωρίδα, πανίδα, έδαφος, ακτές)
(δομημένου, κτίρια, συγκοινωνίες)
(διαχείριση νερού, διαχείριση απορριμμάτων)

Διατήρηση και Ανάδειξη Πολιτισμικής Κληρονομιάς

Δημιουργία Μουσείων, Εκθεσιακών Κέντρων κ.ά.

Ανάδειξη και Διαφήμιση των Τοπικών Προϊόντων

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

Ισόρροπη Ανάπτυξη σε όλους τους τομείς
(όχι μόνο στον τουρισμό)
(παραμονή των κατοίκων σε όλη της έκταση των νησιών)

ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

Ανατροπή της Εποχικότητας της Τουριστικής Δραστηριότητας
(ερείσματα για επανεπίσκεψη σε όλη τη διάρκεια του έτους)

Διάχυση της **Τουριστικής Δραστηριότητας σε όλη την έκταση**
και όχι μόνο στα παράλια (διάσπαρτες υποδομές, ξενοδοχειακές
εγκαταστάσεις κ.ά. σε όλη την έκταση των νησιών)

Ευχαριστώ για την προσοχή σας !

Ρόϊδω Μητούλα

mitoula@hua.gr